

Råd og vejledning

Til dig, der arbejder med
ofre for hadforbrydelser

Indhold

Denne vejledning er til dig, der arbejder med ofre for hadforbrydelser. For at du kan vejlede ofrene bedst muligt, får du denne pjece, der indeholder information om følgende:

- Hvad er en hadforbrydelse?
- Hvornår kan noget straffes som en hadforbrydelse?
- Anmeldelse af en hadforbrydelse
- Særligt om anmeldelse af hadforbrydelser begået online
- Politiets afhøring af offeret
- Lægeundersøgelse af offeret
- Offerets mulighed for at få en kontaktperson hos politiet
- Offerets mulighed for at få bistand af en advokat
- Efterforskning og vurdering af sagens beviser
- Hvis offeret skal vidne i retten
- Tilbud til offeret om at deltage i konfliktråd
- Andre muligheder for hjælp
- Mere information
- Straffesagens gang

Hvad er en hadforbrydelse?

En hadforbrydelse eller "hate crime" er en forbrydelse, der helt eller delvist er motiveret af had over for den gruppe, som offeret tilhører eller antages at tilhøre. En hadforbrydelse kan fx være et overfald med et racistisk motiv eller være begrundet i offerets (formodede) seksuelle orientering. Der kan også være tale om en udtalelse, der går ud på, at en bestemt gruppe generelt mangler værdi som mennesker, fx ved at ligestille dem med dyr og sygdomme.

I straffelovens forstand er det en strafskærpende omstændighed, hvis en handling helt eller delvist har baggrund i andres etniske oprindelse, tro, handicap, seksuelle orientering, kønsidentitet, kønsudtryk, kønskarakteristika eller lignende (**straffelovens § 81, nr. 6**).

Derudover er visse udtalelser, hvorved en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse eller tro eller sit handicap eller på grund af den pågældende gruppes seksuelle orientering, kønsidentitet, kønsudtryk eller kønskarakteristika, særskilt kriminaliseret i den såkaldte racismeparagraf (**straffelovens § 266 b**).

Hvis der forskelsbehandles på grund af en persons race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering, kønsidentitet, kønsudtryk eller kønskarakteristika, kan der være tale om overtrædelse af loven om forbud mod forskelsbehandling på grund af race mv. (**racediskriminationsloven**). Det vil fx være tilfældet, hvis man nægtes adgang til et diskotek på grund af ens etniske oprindelse, tro eller lignende.

Forskelsbehandling på grund af et handicap kan være en overtrædelse af lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap. Det vil fx være tilfældet, hvis en person med et handicap, nægtes adgang til

en restaurant eller et diskotek på grund af sit handicap. Sådanne sager er civile sager og behandles ikke af politiet og anklagemyndigheden.

Eksempel 1

En tiltalt havde spyttet og slået en homoseksuel mand i ansigtet med et knytnæveslag efter, at tiltalte havde set manden få et kys på kinden af sin mandlige kæreste. Tiltalte havde flere gange sagt "disgusting", og der havde ikke forud for episoden været nogen kontakt mellem tiltalte og manden. Den tiltalte blev straffet med 80 dages fængsel for vold under henvisning til strafskærpelsen i straffelovens § 81, nr. 6.

Eksempel 2

Den tiltalte havde på offentlig gade råbt til en tilfældig kvinde af anden etnisk herkomst end dansk: "Rejs hjem, hvor du kommer fra. Unge indvandrere voldtager og voldtager." Den tiltalte blev idømt 20 dagbøder á 100 kr. for overtrædelse af straffelovens § 266 b (racismeparagraffen).

Eksempel 3

En tiltalt dørmænd havde nægtet en person adgang til et diskotek på grund af dennes etniske oprindelse. Dørmænd blev idømt en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af lov om forbud mod forskelsbehandling (racediskriminationsloven).

Du kan læse mere om hadforbrydelser i [Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om hadforbrydelser](#), og du kan finde eksempler på konkrete sager i [Hadforbrydelser \(straffelovens § 266 b\) – praksisoversigt](#).

Hvornår kan noget straffes som en hadforbrydelse?

En hadforbrydelse kan komme til udtryk på mange forskellige måder, og samtidig kan grovheden og intensiteten være meget forskellig.

Der er nogle betingelser, der skal være opfyldt, for at en handling eller udtalelse kan straffes som en hadforbrydelse. Det er fx en betingelse, at en udtalelse skal være fremsat offentligt eller med hensigt om, at den skal udbredes til andre.

Det betyder, at det ikke vil være enhver form for handling eller udtalelse, der kan straffes efter straffeloven eller racediskriminationsloven. Det kræver, at hadmotivet kan bevises, før en handling eller en udtalelse kan straffes som en hadforbrydelse. Beviser i sagen kan fx være vidneforklaringer og Facebook-opslag.

Hvis ikke hadmotivet kan bevises, kan der ikke straffes for en hadforbrydelse. Der kan fx i forbindelse med en lovovertrædelse være fremsat krænkende udtalelser, som ikke i sig selv er tilstrækkelige til, at de kan straffes som en hadforbrydelse.

Det vil altid afhænge af en konkret vurdering af omstændighederne i en given sammenhæng, om der er tale om en hadforbrydelse. Hvis man mener, man har været udsat for en forbrydelse, er det derfor *meget* vigtigt, at man altid fortæller politiet om et eventuelt hadmotiv. Så kan politiet efterforske sagen som en hadforbrydelse.

Anmeldelse af en hadforbrydelse

For en person, som har været udsat for en hadforbrydelse, kan det virke uoverskueligt og hårdt at skulle gennem en politiundersøgelse og måske en retssag. Politiet og anklagemyndigheden vil gøre deres bedste for at hjælpe undervejs.

Der skal ringes 1-1-2, hvis offeret har akut brug for politiets hjælp, eller der er fare for offerets eller andres liv. Man skal ringe 1-1-4, hvis offeret har været udsat for kriminalitet, men ikke har akut brug for politiets hjælp, eksempelvis hvis gerningsmanden har forladt stedet.

Forbrydelsen kan også anmeldes senere til den relevante politikreds telefonisk, via mail, brev eller ved at møde personligt op på politistationen. Relevant politikreds og kontaktoplysninger findes på [kontaktoplysninger](#).

Det er vigtigt, at forbrydelsen anmeldes så hurtigt som muligt, og at offeret fortæller politiet om et eventuelt hadmotiv. Det er rigtig godt, hvis offeret noterer sin oplevelse ned, lige efter hadforbrydelsen er sket. Det kan eksempelvis være en beskrivelse af gerningsmanden, og af hvad der blev sagt eller gjort. På den måde kan offeret være med til at sikre politiet de bedste forudsætninger for at efterforske sagen. Offeret kan samtidig have gavn af at støtte sig til sine egne notater, når vedkommende skal fortælle om sin oplevelse til politiet eller i retten.

Særligt om anmeldelse af hadforbrydelser begået online

Hvis en person udsættes for hadforbrydelser online, er det vigtigt at få dokumenteret, hvad der er foregået. Det skal ske så hurtigt som muligt, da opslag på diverse sociale medier kan fjernes igen af den person, der har lagt det op.

Hvordan man bedst sikrer beviset for hadforbrydelsen afhænger af platformen, hvor hadforbrydelsen har fundet sted.

Det centrale er at få dokumenteret: 1) Indholdet, fx hvad er der skrevet, og i hvilken sammenhæng er det skrevet, 2) dato/tidspunktet for beskeden eller opslaget, 3) information om den profil/person, som har skrevet det/lagt det op.

- På Facebook/Messenger og Instagram skal anmelderen markere dato/tidspunkt for opslaget med musen og herefter kopiere eller tage et skærbillede af URL'en (stien på hjemmesiden).
- På Twitter står både profilnavn og dato/tidspunkt på selve opslaget. Det er derfor tilstrækkeligt, at anmelderen tager et skærbillede af selve opslaget.
- På Snapchat skal anmelderen tage et skærbillede af opslaget, hvis det ledsages af et foto eller information om gerningsmandens profilnavn (som er det, der står med småt, uden mellemrum og emoji).

Det er særligt vigtigt, at offeret sikrer dokumentation, fordi det ofte vil være det eneste bevis, der kan fremlægges i sagen. Det skyldes, at flere af de nævnte fora er 'privat område', hvor politiet ikke bare kan kigge med. Flere sociale medier og chatfora er derudover tilbageholdende med at udlevere logget data, eller logger slet ikke data.

Læs her mere om, hvordan man [anmelder](#) en forbrydelse til politiet og om [anmeldelse af hadforbrydelser](#).

Politiets afhøring af offeret

Hvis en person har været udsat for en hadforbrydelse, vil politiet afhøre vedkommende om, hvad der er sket. Nogle ofre kan opleve en afhøring som ubehagelig, fordi der kan blive spurgt ind til følsomme emner. Formålet med en grundig afhøring er at afdække så godt som muligt, hvad der foregået. Det er vigtigt i forhold til politiets mulighed for at efterforske sagen. Politiet forsøger altid at gennemføre afhøringen på en måde, så den er mindst muligt belastende for offeret.

Afhøringen foregår normalt på den lokale politistation. Afhøringen kan også foregå der, hvor forbrydelsen er begået (gerningsstedet), eller den kan foregå telefonisk.

Politiet skriver offerets forklaring ned i en politirapport, som offeret får mulighed for at læse igennem og underskrive. Nogle gange er det nødvendigt at afhøre offeret flere gange i løbet af efterforskningen.

Læs her mere om [politiets afhøring af ofre](#).

Lægeundersøgelse af offeret

I nogle sager skal offeret undersøges af en læge. Det er frivilligt, om offeret vil undersøges, men det er ofte nødvendigt for at sikre beviser for offerets skader som følge af vold eller lignende. Offeret bør derfor tage på skadestuen, umiddelbart efter volden er begået.

På skadestuen bliver offeret undersøgt af en læge, som beskriver skaderne i en journal.

Læs her mere om en [lægeundersøgelse](#).

Offerets mulighed for at få en kontaktperson hos politiet

Hvis politiet forventer, at offeret skal vidne i retten, kan vedkommende få en kontaktperson hos politiet. Det er også muligt at få en kontaktperson i andre tilfælde, hvis det er nødvendigt. Kontaktpersonen er typisk en politibetjent.

Læs her mere om, hvad en [kontaktperson](#) er, og hvordan kontaktpersonen kan hjælpe offeret.

Offerets mulighed for at få bistand af en advokat

Anklagemyndigheden skal være objektiv og sikre, at skyldige bliver draget til ansvar, og forfølgning af uskyldige ikke finder sted. Det betyder, at anklagemyndigheden/anklageren hverken repræsenterer den anklagede eller den, som har været udsat for en forbrydelse.

En person, som har været udsat for en forbrydelse, kan i visse tilfælde få en bistandsadvokat. Bistandsadvokaten er en gratis advokat, der kan hjælpe og varetage offerets interesser under hele straffesagen.

Et offer, som har været udsat for voldtægt eller en lignende alvorlig seksualforbrydelse, får en bistandsadvokat, medmindre offeret ikke ønsker det.

Et offer, som har været udsat for anden personfarlig kriminalitet som vold eller røveri, skal selv bede politiet om at få en bistandsadvokat, hvis vedkommende ønsker det.

Politiet vil fortælle offeret om de forskellige muligheder for at få en bistandsadvokat.

Det er retten, som afgør, hvem der kan få en bistandsadvokat. Retten beslutter også, hvilken advokat det skal være. Hvis offeret gerne vil have en bestemt advokat til at hjælpe sig, kan man bede om det.

Læs her mere om en [bistandsadvokat](#).

Efterforskning og vurdering af sagens beviser

Vurderer politiet, at der er rimelig grund til at mistænke en bestemt person, sigter politiet personen. Når politiet er færdig med at efterforske sagen, vil anklagemyndigheden rejse tiltale, hvis det vurderes, at der er beviser nok til at få en sigtet person dømt. Sagen vil blive sendt til retten med et anklageskrift, der beskriver den strafbare handling, og offeret vil få besked om dette. Selvom politiet har sigtet en person, kan anklagemyndigheden beslutte ikke at rejse tiltale mod den pågældende, hvis det vurderes, at der ikke er beviser nok til at få personen dømt. Offeret vil også i denne anledning få besked herom.

Se i øvrigt oversigten over *straffesagens gang* til sidst i pjecen.

Hvis offeret skal vidne i retten

Hvis offeret bliver indkaldt som vidne i retten, vil vedkommende få et brev med en vidneindkaldelse. Offerets forklaring kan have stor betydning for sagen. Derfor er det vigtigt, at offeret kommer til retsmødet og fortæller om, hvad der er sket. Hvis offeret er usikker på, hvad der skal foregå i retten - eller er nervøs for at skulle afgive forklaring i retten - kan offeret tale med sin bistandsadvokat, sin kontaktperson eller den anklager, der behandler sagen. Det samme gælder, hvis det vil være særligt belastende for offeret at vidne i retten.

Læs her mere om [at vidne i retten](#).

Tilbud om at deltage i et konfliktråd

Som offer kan man i nogle sager vælge at deltage i et konfliktråd. Et konfliktråd er et møde mellem offeret og gerningsmanden. På mødet kan offeret under trygge forhold tale med gerningsmanden om det, der er sket, og hvordan det har påvirket offeret. Gerningsmanden kan forklare om sine overvejelser om forbrydelsen.

Læs her mere om [deltagelse i konfliktråd](#).

Andre muligheder for hjælp

Hvis offeret har brug for råd eller vejledning ud over den, offeret får af politiet, anklagemyndigheden eller sin bistandsadvokat, er der flere steder, vedkommende kan henvende sig.

Læs her mere om [hjælp og vejledning](#).

Mere information

Du kan finde mere information om, hvordan en straffesag forløber - fra anmeldelse til sagens behandling i retten - på anklagemyndighedens hjemmeside:

[Er du vidne, offer eller sigtet?](#)

Du kan også finde oplysninger ved at søge på "hadforbrydelse" på politiets hjemmeside:

[politi.dk](#).

Links til relevante hjemmesider:

[Muslimernes Fællesråd](#)

[Det Jødiske Samfund i Danmark](#)

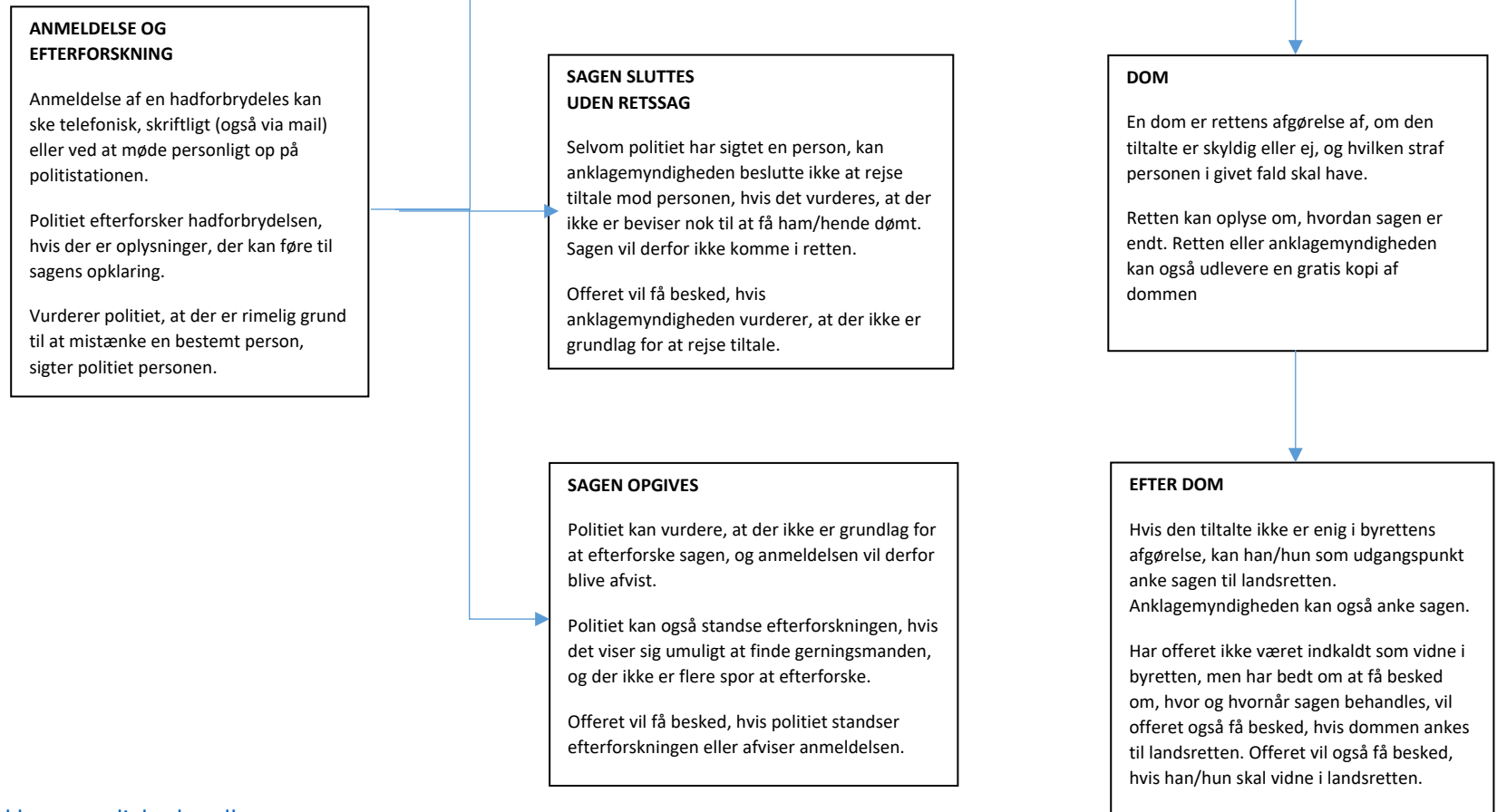
[LGBT+ Danmark](#)

[Danske Handicaporganisationer](#)

Straffesagens gang

Se her, hvordan en typisk straffesag forløber

– fra anmeldelse af forbrydelsen, til sagen bliver afgjort.

Læs mere på www.anklagemyndigheden.dk